



Een kind met kanker in je klas

informatie voor leerkrachten

INLEIDING	3
IMPACT OP HET KIND EN HET GEZIN	4
WEL OF NIET NAAR SCHOOL?	5
Nodig de ouders en leerling uit voor een gesprek	
Betrek broers en/of zussen (brussen)	
Informeer andere leraren en klasgenoten	
Praktische hulpmiddelen	
Contact met de klas onderhouden	
ONDERWIJS BUITEN DE SCHOOL	10
Tijdelijk onderwijs aan huis	
Bednet	
Ziekenhuisschool	
School & Ziekzijn (en andere vrijwilligersorganisaties)	
ONDERSTEUNING OP COGNITIEF EN FYSIEK VLAK	15
SOCIAAL-EMOTIONELE ONDERSTEUNING	16
INFORMATIEVE WEBSITES	18
NUTTIGE CONTACTGEGEVENS	19

Eén van jullie leerlingen is ernstig ziek en wordt behandeld voor kanker. Dit kan een heleboel vragen oproepen als de leerling tijdens of na het beëindigen van zijn behandeling naar school komt.

Omdat onderwijs aan ernstig zieke kinderen een individuele aanpak vraagt, willen de afdeling kinderhemato-oncologie en de ziekenhuisschool jullie ondersteunen om dit onderwijs op maat te organiseren.

Vanuit het ziekenhuis stimuleren we zieke kinderen en jongeren om in de mate van het mogelijke deel te nemen aan het gewone dagelijkse leven, zoals naar school gaan. Het is belangrijk om een gezond evenwicht te bewaren tussen voldoende stimuleren en uitdagen, maar zeker ook ondersteunen wanneer nodig, rekening houdend met de ziekte en de behandeling. Dit vraagt een grote flexibiliteit van alle betrokkenen. Meestal merken we dat dit – mits voldoende communicatie – prima lukt.

Met deze brochure willen we jullie school, de leerling en de ouders handvaten aanreiken om het aangepaste onderwijs zo vlot mogelijk te laten verlopen.

IMPACT OP HET KIND EN HET GEZIN

Een kankerdiagnose bij een kind of jongere heeft een grote impact op het leven en het welzijn van alle betrokkenen. Iedereen is ongerust en bang voor wat komt. Het dagelijkse leven en de omgeving van de leerling worden vrij abrupt doorbroken en voor een lange tijd helemaal anders. Het kind moet frequent naar het ziekenhuis voor lastige en vaak erg ingrijpende onderzoeken en behandelingen, maar heeft hier weinig tot geen inspraak en controle over. Het kind wordt omringd door volwassenen die veel oog hebben voor zijn wensen en noden. Bezorgdheid is dan een normale reactie en soms neemt overbezorgdheid de bovenhand.

Toch blijft het belangrijk om het kind zoveel mogelijk te laten functioneren in zijn normale leefwereld, rekening houdend met zijn medische toestand. Zieke kinderen missen vaak het dagelijkse contact met leeftijdsgenoten en het gewoon naar school kunnen gaan. Omdat er tijdens de periode van ziek-zijn heel wat gebeurt en verandert, is aansluiten op school niet altijd vanzelfsprekend.

Een ernstige en langdurige ziekte en behandeling kan ingrijpende gevolgen hebben voor het schools functioneren. Sommige moeilijkheden zijn meteen merkbaar, andere duiken pas na een tijdje op of worden pas later zichtbaar. Sommige gevolgen zijn tijdelijk, andere permanent.

WEL OF NIET NAAR SCHOOL?

Wanneer nodig, zullen we in deze folder een onderscheid maken tussen kinderen die deeltijds en kinderen die helemaal niet naar school mogen gaan tijdens hun behandeltraject. Dat heeft namelijk een invloed op het organiseren van onderwijs op maat en ook op het terug aansluiten bij de klas.



Wanneer een leerling pas na zijn volledige behandeltraject terug naar school kan gaan, blijkt het soms moeilijk om de draad weer op te pikken. Bij een langdurige schoolse afwezigheid is een goede voorbereiding van de herinstap voor de leerling, klasgenoten, ouders en leerkrachten daarom cruciaal.

Bij de meeste vormen van kanker mogen kinderen en jongeren wel naar school gaan tijdens bepaalde fases van de behandeling. Ook een halve dag of enkele uren naar school komen, kan zinvol zijn. De behandelende arts volgt de medische toestand van het kind nauw op en bepaalt wat het meest aangewezen is. Tijdens een langdurig behandeltraject kan de medische situatie, en dus ook de impact op het onderwijs, wel regelmatig veranderen.

Nodig de ouders en leerling uit voor een gesprek

De ouders of voogd en de zieke leerling zelf zijn de meest aangewezen personen om jullie informatie te geven. Zij beslissen wat er op school kan verteld worden en aan wie.

Voor de zieke leerling, zijn ouders en het behandelend team is het praktisch wanneer één persoon op school aangeduid wordt als **aanspreekpersoon**. Dit kan bijvoorbeeld een zorgcoördinator, een leerlingbegeleider of de klasleraar zijn. Probeer om regelmatig contact te houden met de ouders en de zieke leerling om op te volgen hoe het behandeltraject en het schoolse traject evolueren.

Wanneer de leerling tijdens zijn behandeling naar school komt:

- X Vraag aan de ouders om jullie op de hoogte te brengen wanneer het kind wel of niet naar school kan komen.
- X Informeer bij de ouders naar afspraken rond medicatie, dieet en infectiepreventie. Het kan gebeuren dat de zieke leerling niet naar school mag komen wanneer er andere leerlingen in de klas ziek zijn. De ouders kunnen jullie informeren over noodzakelijke maatregelen. Die zijn niet te veralgemenen omdat elke behandeling anders is. Een goede basishygiëne is evenwel zeker na te streven. Hierin past een goede handhygiëne. Spoor leraren en leerlingen aan om steeds grondig hun handen te wassen na elk toiletbezoek en voor en na het eten. Zorg dat de toiletten proper zijn en dat er overal zeep is.
- X Spreek af dat je de ouders contacteert wanneer je merkt dat het kind zich niet goed voelt.

Wanneer de leerling pas na zijn behandeling terug naar school mag:

Plan tijdig een overleg om de (geleidelijke) terugkeer naar school voor te bereiden. Bij dit gesprek zijn zeker de klastitularis, de contactpersoon op school en de ouders aanwezig. Als het om een oudere zieke leerling gaat, kan hij zelf ook aan het overleg deelnemen. In uitzonderlijke gevallen kan er ook iemand van de ziekenhuisschool of van het ziekenhuisteam aansluiten. Inhoudelijk wordt er best een stappenplan opgemaakt om opgelopen leerachterstand weg te werken en wordt er nagedacht over de sociale re-integratie in de klas.

Betrek broers en/of zussen (brussen)

Als broers en/of zussen van de zieke leerling ook bij jullie naar school gaan, is het aangewezen om extra aandacht aan hen te besteden. Ook voor hen is een vaste aanspreekpersoon een goed idee. Zorg er alleszins voor dat deze kinderen niet enkel als doorgeefluik voor informatie fungeren, maar dat er ook voor hun eigen verhaal en bezorgdheden plaats is.

Informeer andere leraren en klasgenoten

Wanneer je deze brochure ontvangen hebt, zijn er waarschijnlijk al enkele leraren of klasgenoten op de hoogte van de kankerdiagnose bij de leerling. Sommige kinderen hebben ervaring met de ziekte bij een naaste en kunnen hierdoor al snel veralgemenen. Het is dus belangrijk dat er snel correcte informatie gegeven wordt.

Afhankelijk van de wensen van de zieke leerling en zijn ouders, krijgen de leraren informatie over de ziekte en behandeling. Tijdens een klassenraad of ander overleg kunnen er afspraken gemaakt worden in verband met ondersteuning en tegemoetkomingen.

Welke informatie aan de klasgenoten meegegeven wordt, moet vooraf met de ouders en de zieke leerling besproken worden. We raden aan om het klasgesprek goed voor te bereiden. Een mogelijkheid is ook om een brief met beknopte informatie mee te geven aan elke klasgenoot. De brief kan samen met de ouders en het zieke kind opgesteld worden.

Praktische hulpmiddelen

De afdeling kinderhemato-oncologie van UZ Leuven ontwikkelde een schoolpakket voorzien van didactisch materiaal, boeken en een wegwijzer voor de leerkracht om samen met de klas aan de slag te gaan. Je kan het schoolpakket uitlenen via de ouders en het gedurende een maand gebruiken. Dit schoolpakket kan ook uitgeleend worden voor de klasgroep van de brussen. De psychologen van de afdeling kunnen zo nodig gecontacteerd worden bij vragen rond ondersteuning van de zieke leerling en/of klasgroep.

Contact met de klas onderhouden

Uit ervaring weten we dat blijvend contact met klasgenoten tijdens de afwezigheid veel deugd kan doen, zowel voor de zieke leerling als voor de klasgenoten. Voor leerlingen die lang niet meer op school geweest zijn, kan dit het terugkomen naar de klas zelfs vergemakkelijken. Spreek af met de klas hoe het contact met de zieke leerling onderhouden wordt. Dat kan bijvoorbeeld via een brief, een kaartje, een mailtje of een bezoekje. De leerlingen kunnen ook contact houden met zieke klasgenoten via sociale media of Skype. Bespreek met de ouders en de zieke leerling wat zij hiervan vinden.

ONDERWIJS BUITEN DE SCHOOL

Kinderen en jongeren met kanker hebben uiteraard recht op onderwijs. De thuishoofschool blijft verantwoordelijk voor de voortgang van dit onderwijs, ook tijdens het behandeltraject.

Voor langdurig zieke kinderen en jongeren zijn er een aantal mogelijkheden om onderwijs te volgen terwijl ze niet op school aanwezig zijn. Een aantal hiervan zijn wettelijk omschreven. Duidelijke communicatie tussen de betrokken partijen is belangrijk. Duid iemand aan op school die hierover afspraken maakt en de voortgang van het onderwijs aan de zieke leerling in kaart brengt en bijstuurt wanneer nodig.

Tijdelijk onderwijs aan huis

Tijdelijk onderwijs aan huis (TOAH) bestaat voor elk schoolgaand kind vanaf de eerste kleuterklas en dit zowel in het gewoon als het buitengewoon onderwijs. De lessen zijn gratis. Het Ministerie van Onderwijs vergoedt de thuishoofschool hiervoor. De school beslist welke leerkracht welke vakken op welke dag(en) geeft. Dat gebeurt steeds in overleg met de ouders, rekening houdend met het advies van het behandelend team.

Er zijn twee soorten:

- 1) Voor kinderen die langdurig afwezig zijn wegens ziekte of ongeval, kan TOAH starten zodra de leerling een ononderbroken periode van 21 kalenderdagen afwezig is (ook vakantiedagen tellen mee).

2) Chronisch zieke kinderen kunnen starten met TOAH zodra de leerling negen halve dagen afwezig is. De halve dagen hoeven niet aaneensluitend te zijn. Een leerling valt onder deze regeling wanneer de behandeling van de ziekte minstens zes maanden duurt.

Per week dat een leerling minder dan halftijds op school is, of per negen halve dagen afwezigheid, heeft hij recht op vier lessen TOAH. Ouders vullen het eerste deel van de TOAH-aanvraag in, de arts het tweede deel. De ouders bezorgen het formulier daarna aan de school.

De link naar de website met meer informatie vind je op pagina 18.

Bednet

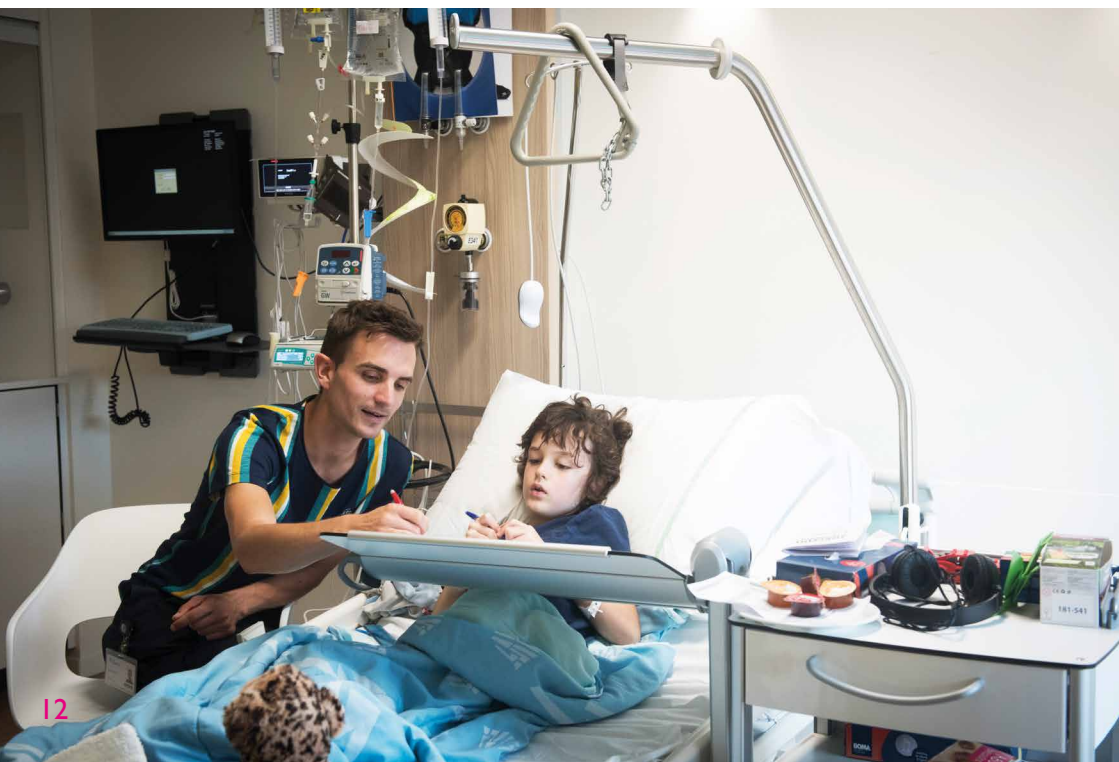
Bednet vzw verbindt het zieke kind live via internet met zijn eigen klas. Met behulp van een camera die de leerling thuis kan besturen, kan hij de lessen volgen en/of met klasgenoten praten. Zowel vijfjarige kleuters als kinderen uit het lager en secundair onderwijs komen hiervoor in aanmerking. De aanvraag voor Bednet gebeurt online door de ouders. Nadien neemt een medewerker van Bednet contact op met de thuishoofschool.

Ziekenhuisschool UZ Leuven

De Ziekenhuisschool UZ Leuven is een vrije, door het Ministerie van Onderwijs gesubsidieerde school voor buitengewoon onderwijs type 5 (voor gehospitaliseerde kinderen en jongeren), georganiseerd op kleuter-, lager en secundair niveau.

De leraren van de ziekenhuisschool geven les aan kinderen en jongeren tijdens hun aanwezigheid in het ziekenhuis.

Elke leerling krijgt een klasleraar toegewezen. Deze persoon neemt contact op met de thuishschool om informatie uit te wisselen en afspraken te maken over het lesaanbod in het ziekenhuis. De leerling blijft ingeschreven in de eigen thuishschool.





Vanaf de eerste kleuterklas kan het kind een à twee uren les per dag in het ziekenhuis krijgen. Voor de kleuters worden de ontwikkelingsdoelen afgestemd op hun niveau, waardoor zij een gepersonaliseerd traject afleggen. Kinderen van de lagere school krijgen les voor de hoofdvakken taal en rekenen en in de derde graad ook Frans. Voor leerlingen van het secundair onderwijs beslist de klassenraad welke vakken en leerinhouden aan bod moeten komen.

Er is regelmatig contact tussen de klasleraar van de ziekenhuisschool en de vakleraren van de thuishschool om schoolse vorderingen in kaart te brengen en het traject zo nodig aan te passen.

Er wordt gewerkt met boeken, schriften en werkbladen van de thuishschool. Taken, toetsen en examens, opgesteld door de thuishschool,



kunnen in de ziekenhuisschool gemaakt worden en worden via mail doorgestuurd. Examens worden verbeterd door de thuischool. Aan het einde van het schooljaar bepaalt de klassenraad van de thuischool welk attest gegeven wordt.

School & Ziekgrijp (en andere vrijwilligersorganisaties)

Vrijwilligersorganisaties, zoals School & Ziekgrijp, kunnen ingeschakeld worden om zo nodig bijkomende schoolse ondersteuning te bieden.

ONDERSTEUNING OP COGNITIEF EN FYSIEK VLAK

De impact van een behandeling varieert van kind tot kind. De volgende aandachtspunten zijn van toepassing voor kinderen die tijdens hun behandelingstraject naar school gaan, maar kunnen evengoed gelden voor kinderen die dit pas achteraf weer mogen. Terug naar school gaan, betekent immers nog niet dat alles weer bij het oude is. Leg aan de andere leerlingen uit waarom hun zieke klasgenoot speciale maatregelen of bepaalde tegemoetkomingen krijgt.

- ✦ Meedraaien in een drukke of grote klasgroep vraagt veel energie. Daarom zijn volledige lesdagen mogelijk te vermoeiend. Bespreek samen met de ouders en de zieke leerling wanneer hij best op school kan aansluiten. Leg aan klasgenoten uit waarom het kind niet altijd aanwezig is.
- ✦ Bepaalde behandelingen en medicijnen kunnen een invloed hebben op de taakspanning, het werktempo, het concentratievermogen of het geheugen van de leerling. Een individueel leerzorgplan kan nodig zijn.
- ✦ Zieke kinderen kunnen het (tijdelijk) moeilijk hebben met fysieke inspanningen zoals trappen doen of lang stappen. Bekijk welke tegemoetkomingen kunnen voorzien worden op school.

- ✦ Het is mogelijk dat het kind (tijdelijk) niet mag deelnemen aan de lessen lichamelijke opvoeding, zwemlessen, praktijkvakken of bepaalde schooluitstappen. De aanspreekpersoon op school kan de betrokken leraren en klasgenoten hierover informeren.
- ✦ Een kankerbehandeling heeft vaak nevenwerkingen zoals haaruitval, gewichtsveranderingen of huidproblemen. Bespreek tegemoetkomingen zoals het toelaten van petjes, mutsen of sjaaltjes.

De opgesomde gevolgen kunnen van tijdelijke of blijvende aard zijn. In het laatste geval is het belangrijk dat hier ook blijvend aandacht voor is in de klascontext.

SOCIAAL-EMOTIONELE ONDERSTEUNING

De meeste kinderen die na een ziekte terug naar school komen, doen het na een aanpassingsperiode goed en integreren zich vlot opnieuw in hun klas. Er zijn echter kinderen die zich gefrustreerd, verdrietig of angstig voelen. Deze gevoelens kunnen zowel tijdens als na het behandeltraject opduiken. De leerling kan het gevoel hebben dat hij minder goed met de klas meekan of er niet meer bij hoort. Praat hierover met de leerling en zorg ervoor dat hij en zijn ouders terecht kunnen bij de aanspreekpersoon op school.

Nog enkele tips:

- ★ Elk kind is uniek en ervaart en beleeft een bepaalde situatie anders. Luister naar het kind en ga na wat hem kan helpen om opnieuw volop aan het schoolleven deel te nemen.
- ★ Zorg voor een contactpersoon op school en probeer de drempel om deze persoon aan te spreken zo laag mogelijk te houden. De aanspreekpersoon kan soms zelf actief contact zoeken met de leerling.
- ★ Wees alert voor signalen die kunnen wijzen op moeilijkheden. Ze kunnen tijdens het ziekteproces opduiken, maar soms ook pas na een lange tijd aan het licht komen. Let zowel op het leergedrag als op het psychosociaal welzijn van de leerling.
- ★ Ook medeleerlingen hebben het soms moeilijk of maken zich zorgen om hun klasgenoot. Geef ook hen de kans om hierover te praten, bijvoorbeeld in een klasgesprek. Dit kan bij het instellen van speciale maatregelen of tegemoetkomingen voor de zieke leerling, naar aanleiding van eventuele conflicten of wanneer de leerling na de behandeling terug naar school komt.

Indien meer ondersteuning aangewezen lijkt, kan je steeds contact opnemen met het team psychologen van de dienst kinderhematologie.

INFORMATIEVE WEBSITES

- ✓ Kinderziekenhuis UZ Leuven: kinderziekenhuis.uzleuven.be
- ✓ Ziekenhuisschool van UZ Leuven (Campus Gasthuisberg): www.kuleuven.be/uzschool
- ✓ Lessenpakket rond kanker: www.depetoptegenkanker.be/lessenpakket
- ✓ Praktische gids rond kanker: www.kanker.be/sites/default/files/Hand_in_hand.pdf
- ✓ Tijdelijk onderwijs aan huis: onderwijs.vlaanderen.be/nl/tijdelijk-onderwijs-aan-huis-organiseren
- ✓ Bednet, synchroon internetonderwijs: www.bednet.be
- ✓ PoZiLiv, Platform van Onderwijs aan Zieke Leerlingen in Vlaanderen: www.onderwijsvoorziekekinderen.be
- ✓ School & Ziekkzijn, vrijwilligersorganisatie voor studiebegeleiding van zieke leerlingen: www.s-z.be
- ✓ Stichting tegen Kanker: www.kanker.be/op-school
- ✓ Kom op tegen kanker: www.komoptegenkanker.be
- ✓ Ministerie van Onderwijs: onderwijs.vlaanderen.be

NUTTIGE CONTACTGEGEVENS

Ziekenhuisschool UZ Leuven tel. 016 34 39 62
 fax. 016 34 31 67
 ziekenhuisschool@uzleuven.be

Team psychologen van de dienst kinderhemato-oncologie, te contacteren via:

Dienst kindergeneeskunde tel. 016 34 38 40

© juli 2019 UZ Leuven

Overname van deze tekst en illustraties is enkel mogelijk na toestemming van de dienst communicatie UZ Leuven.

Ontwerp en realisatie

Deze tekst werd opgesteld door het team psychologen van de dienst kinderhematologie en de ziekenhuisschool, in samenwerking met de dienst communicatie.

U vindt deze brochure ook op www.uzleuven.be/brochure/701105.

Opmerkingen of suggesties bij deze brochure kunt u bezorgen via communicatie@uzleuven.be.

Verantwoordelijke uitgever
UZ Leuven
Herestraat 49
3000 Leuven
tel. 016 33 22 11
www.uzleuven.be

 mynexuzhealth



Raadpleeg uw medisch dossier
via www.mynexuzhealth.be
of download de app

